
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Вісник

ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Заснований у 1993 р.

ІСТОРІЯ І ФІЛОСОФІЯ
НАУКИ І ТЕХНІКИ

Випуск 9

Дніпропетровськ
Видавництво
Дніпропетровського
університету
2002

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

УДК 570(091)

В. М. Нагасвич, В. М. Самородов

Полтавська державна аграрна академія

ПОЛТАВСЬКА ОСВІТНЬО-НАУКОВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ШКОЛА СЕЛЕКЦІЇ СВИНЕЙ: ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ І ВІХИ ДІЯЛЬНОСТІ

Подано короткі відомості про становлення сільськогосподарської школи селекції свиней на базі полтавської державної аграрної академії.

Загальновідомим є той факт, що розвиток будь-якої галузі знань визначають наукові й освітні школи. Аграрна наука не є винятком. Однак стосовно неї практично відсутні відомості про те, як складались і розвивались наукові школи, що визначали розвиток національних напрямків сільського господарства, передусім свинарства.

Особливий інтерес представляє селекційно-генетичний напрямок цієї галузі. Адже саме він, потребує багаторічної копії роботи, під час якої постійно передаються знання від більш досвідчених науковців молодшим.

З огляду на це, зазначимо, що створення освітньо-наукової школи селекції в свинарстві було започатковано в Полтаві 90 років тому – зусиллями професора Олександра Пилиповича Бондаренка.

Воно пов'язане з діяльністю найстарішої наукової сільськогосподарської установи країни – Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова, а згодом – з Полтавським сільськогосподарським інститутом (нині Полтавською державною аграрною академією).

З перших днів створення вузу тут почав працювати О. П. Бондаренко, а трохи пізніше до викладацької роботи залучились його учні – кандидати сільськогосподарських наук А. Х. Кащенко та М. І. Матієць.

Викладацька робота згаданих науковців у стінах Полтавського сільськогосподарського інституту дала поштовх до наукової діяльності в галузі свинарства багатьом здібним студентам цього вузу. Тож не дивно, що саме в 20-ті роки з його стін вийшли майбутні видатні науковці з селекції свиней, перш за все такі відомі як академік ВАСГНІЛ О. І. Овсянніков та член-кореспондент цієї ж установи М. О. Симон.

Згодом вони довго працювали в Росії, де в різні часи очолювали Сибірський науково-дослідний інститут тваринництва. Саме тут вони заснували власні наукові школи, разом з учнями вивели північну і кемеровську породи свиней. За їх створення вчені удостоєні звань лауреатів державних премій СРСР у галузі науки і техніки.

Учнями М. І. Матійця та А. Х. Кащенка стали такі відомі науковці з селекції та племінної справи в свинарстві як член-кореспондент ВАСГНІЛ, доктор сільськогосподарських наук, професор Ф. К. Почерняєв, доктори сільськогосподарських наук, професори – академік УААН В. П. Рибалко та член-кореспондент УААН М. Д. Березовський.

Ф. К. Почерняєв закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут, М. Д. Березовський і В. П. Рибалко працювали в ньому, а зараз працюють у Полтавській державній аграрній академії.

Їхні власні освітньо-наукові школи практично формувались за рахунок випускників цього вузу. При цьому зазначимо, що Ф. К. Почерняєв підготував 4 докторів та 15 кандидатів сільськогосподарських наук; В. П. Рибалко – 3 докторів і 13 кандидатів сільськогосподарських наук, а М. Д. Березовський – 5 кандидатів.

Разом зі своїми учнями Ф. К. Почерняєв і В. П. Рибалко в стінах очолюваного ними протягом майже 30 років Інституту свинарства УААН вивели декілька нових порід свиней. Ця робота була відзначена двома державними преміями України в галузі науки і техніки.

Пряме відношення до зазначеної роботи має і видатний вчений-селекціонер, випускник Полтавського сільськогосподарського інституту, доктор сільськогосподарських наук, професор Б. В. Баньковський. Його освітньо-наукова школа об'єднує 9 учнів. Всі вони – вихованці Полтавського сільськогосподарського інституту, і зараз гідно продовжують розпочату їхнім вчителем роботу з селекції свиней українського м'ясного типу.

Взагалі ж, слід відзначити, що до Полтавської освітньо-наукової школи входить майже 150 докторів та кандидатів сільськогосподарських наук, які вчилися, працювали й працюють у нашому вузі.

Зазначимо, що професійні знання і досвід для створення високопродуктивних стад свиней у Полтавській, Сумській, Харківській, Черкаській та Чернігівській областях надавали вихованці нашого вузу, серед яких один Герой України, три Героя Соціалістичної праці, дванадцять заслужених зоотехніків та працівників сільського господарства, які теж належать до Полтавської освітньо-наукової сільськогосподарської школи селекції свиней.

Таким чином, усе викладене яскраво свідчить про те, що наш вуз разом з інститутом свинарства УААН є центром формування освітньо-наукової селекційної школи, яка має загальнодержавне значення, і її здобутки вивірені історією і часом. Якісне поліпшення цієї школи – завдання найближчого майбутнього.

Надійшла до редколегії 13.05.02

УДК 617(09)(477)

В. М. Димитрюк

Чернівецька філія Львівського технікуму залізничного транспорту.

ЛОКАЛЬНІ ЗАЛІЗНИЦІ БУКОВИНИ: ПОЧАТОК СТАНОВЛЕННЯ

Присвячено становленню так званих «локальних» залізниць Буковини, які відігравали і відіграють важливу роль в економічному і культурному житті краю.

Історія свідчить, що Львівсько-Чернівецько-Яська залізниця, на яку покладалося багато надій, стала в 1870-х роках другорядною. В 1871–1873 рр. вона стала державною. На всіх керівних посадах залізниці в австрійській її частині сиділи ставленики Відня. Особливо занепадала залізниця після того, як австрійські колії поєдналися з російськими над Збручем і під Бродами, а не під Новоселицею, як про це мріяв енергійний австрійський підприємець Оффенбайн. Як відомо 1 липня 1889 р. Чернівецька колія стала першою з галицьких ліній, на якій австрійський уряд вирішив перевірити її дієвість внаслідок одержавлення всіх залізниць Австрійської монархії. В урядовій ухвалі вказувалося, що враховуючи економічні і залізнично-політичні інтереси, Львівсько-Чернівецько-Яська залізниця повинна остаточно стати державною. І все-ж, п'ятьма роками раніше була збудована залізнична гілка Чернівці-Новоселиця.

Містечко Новоселиця на той час знаходилося на російсько-австрійському кордоні, воно розділялося рікою Рокитною на дві частини – російську і австрійську (бесарабську і буковинську). Майже чверть століття чекало місто на залізничну колію. Адже Оффенгайм пропонував з'єднати Львів з Одесою через Чернівці і Кишинів. Однак російський цар не погоджувався на цей проект, бо петербурзькі чиновники логічно довели йому, що колія Львів-Чернівці-Новоселиця-Одеса буде відірвана від усієї мережі російських залізниць. Найбільш вагомим аргументом було